

Nr 96.

Av herrar **Wigforss** och **Björnsson**, om anslag till nya adjunktstjänster vid de allmänna läroverken m. m.

Av 1920 års statsverksproposition framgår, att Kungl. Maj:t icke funnit anledning föreslå riksdagen inrättandet av några nya ämneslärare-tjänster vid de allmänna läroverken.

I samband med sina förslag till anslagsaskanden för år 1920 (se 1919 års statsverksproposition 8: 165) har läroverksöverstyrelsen emellertid på ett enligt vår mening övertygande sätt motiverat behovet av ett betydande antal nya ordinarie befattningar under vart och ett av åren 1920—1922. Det skäl, som förmått Kungl. Maj:t och riksdagen att för år 1920 endast inrätta 6 av de för detta år begärda 20 befattningarna, och som likaledes förmått Kungl. Maj:t att icke för år 1921 föreslå några som helst nya läraretjänster, vare sig ordinarie eller extra ordinarie, synes huvudsakligen hava varit det, att man ansett en minskning av antalet vid läroverken behövlige lärare möjlig att uppnå därigenom, att antalet undervisningstimmar för de redan befintliga lärarna ökades.

Det råder emellertid på intet håll något tvivel om, att antalet extra ordinarie lärare f. n. är orimligt stort i förhållande till antalet ordinarie, och att detta sakförhållande står i uppenbar strid mot de förutsättningar, varifrån statsmakterna utgingo vid den senaste läroverksreformens genomförande. Man tänkte sig nämligen då, att antalet extralärare skulle begränsas till omkring 30. Detta oaktat har likväl antalet extralärare så småningom ökats avsevärt, så att det under sistlidne hösttermin utgjorde 176.

Läroverksöverstyrelsen har redan sökt ställa sig till efterrättelse den av Kungl. Maj:t med anledning av riksdagen uttalade önskan givna anvisningen att minska antalet behövlige extralärare genom ökning av de ordinarie lärarnas tjänstgöringstid och har på detta sätt för läsåret 1919—1920 lyckats inbespara 12 tjänster. På grund av nödvändigheten att öka antalet parallellavdelningar finner den det emellertid icke möjligt att

genom denna utväg göra ytterligare inbesparingar under nästa läsår. Även om man i likhet med departementschefen anser en förnyad och mera detaljerad utredning nödvändig för ett tillförlitligt beräkande av det antal extralärarebefattningar, som på denna väg skulle kunna ytterligare inbesparas, synes dock ur föreliggande uppgifter tydligt framgå, att detta antal måste komma att visa sig relativt lågt i jämförelse med hela antalet nu tjänstgörande extralärare. Man lär i varje fall icke härigenom kunna nedbringa extralärarnas nuvarande antal (176) tillnärmelsevis så långt, som med hänsyn till läroverkens bästa måste anses rimligt och önskvärt.

I läroverksöverstyrelsens ovanberörda förslag till anslagsäskanden för år 1920 upptogos för åren 1920 och 1921 sammanlagt 38 nya ordinarie ämnesläraretjänster, nämligen 9 lektors- och 29 adjunktstjänster. Av dessa beviljade 1919 års riksdag 2 lektors- och 4 adjunktstjänster. För fullföljandet av den plan, som låg till grund för läroverksöverstyrelsens framställning, och som, enligt vad vi ovan visat, icke kan komma att märkbart påverkas av en fortsatt utredning av möjligheten att genom en strängare tillämpning av gällande läroverksstadga minska behovet av extralärare, skulle sålunda erfordras inrättandet fr. o. m. 1921 års början av 7 lektors- och 25 adjunktstjänster. Då emellertid antalet sökande till ledigförklarade lektorstjänster under senaste tiden i allmänhet varit ganska ringa, anse vi oss icke nu böra föreslå inrättandet av några nya lektorstjänster, utan nöja oss med att föreslå de 25 adjunktstjänsterna.

Vi tillåta oss därför föreslå riksdagen besluta,

dels att minska det i årets statsverksproposition under åttonde huvudtitelns punkt 166 upptagna förslagsanslaget av högst 460,000 kronor med ett belopp, som motsvarar avlöning åt 25 extralärare, och

dels att från och med 1921 års början inrätta 25 nya adjunktstjänster vid de allmänna läroverken.

Vi hemställa därjämte vördsamt till statsutskottet, att det måtte verkställa beräkning av de belopp, varmed vederbörliga poster i 1921 års stat på grund härav böra ändras.

Stockholm den 22 januari 1920.

Ernst Wigforss.

Edv. Björnsson.